

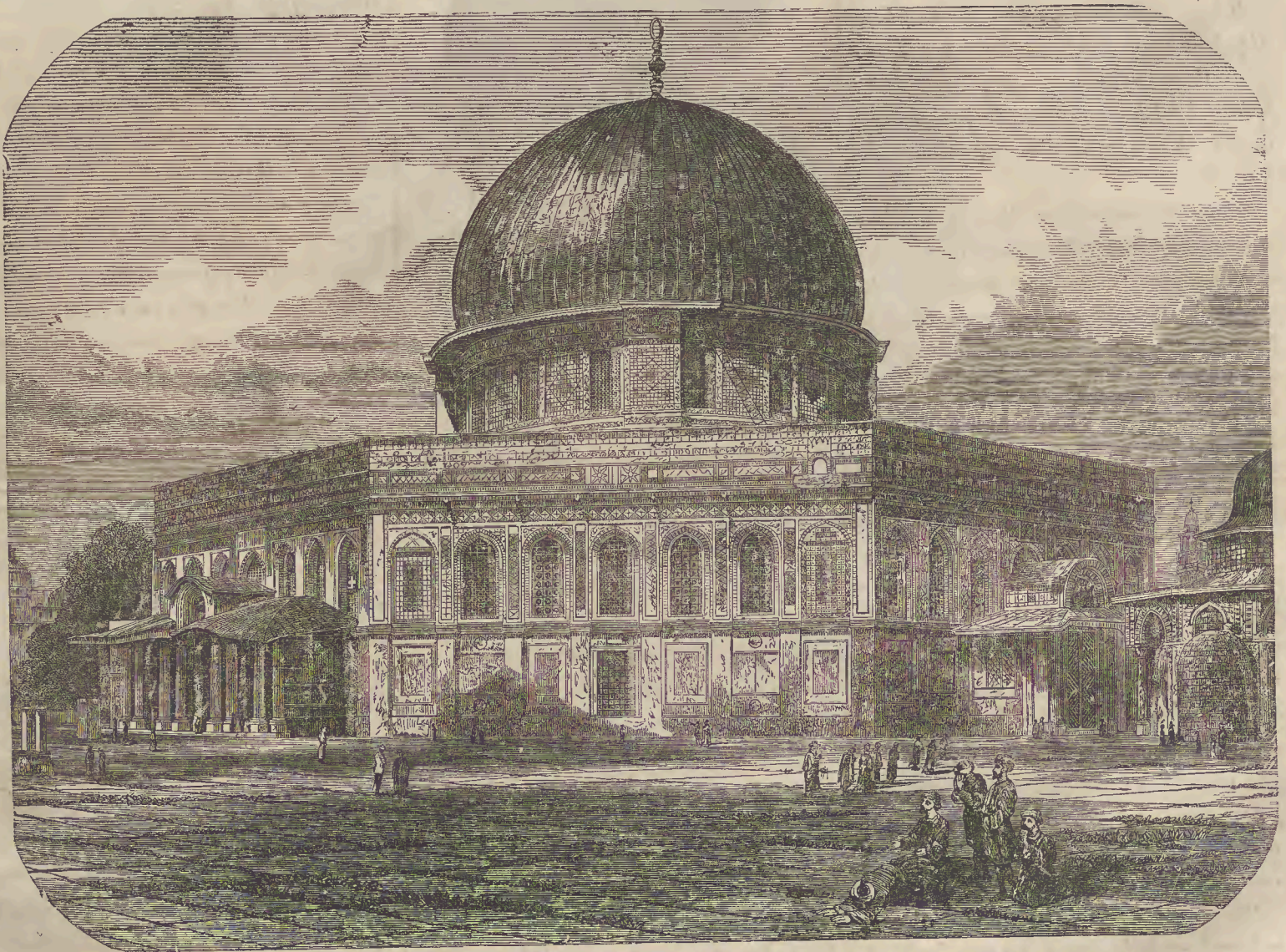

«ԹՈՂ ՏՈՒԷՐ ՄԱՆՐ ՏՂՈՅԸ ՈՐ ԻՆՇՈՒԳԱՆ» : ՂՈՒԿ. ԺԸ. 16:

ՀԱՏՈՐ Ե.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ՅՈՒՆԻՍ 1. 1876.

ԹԻԻ 6

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԱՄԵՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԶԿԻԹԸ

ԳՈՒՊՊԷ ԷՍ ՍՈՒԻՐԱ

Ամէն մարդ որ Երուսաղէմ կ'երթայ հեռուէն կը տեսնէ գեղեցիկ գմբէթ մը, որ կը բարձրանայ այն բլուրներուն վրայէն որոյ վրայ քաղաքը շինուած է: Այս գմբէթն Գուպպէն է՝ Սուլթան Կոչուած մզկիթին գմբէթն է: Եթէ դուք այն մզկիթին մարմարինեայ սանդուղներէն վեր ելլելով դաւիթը մանէք, հոն պիտի տեսնէք որ մզկիթին կողմերը ծած-

կուած են գեղին, կանանչ, կապոյտ և ծիրանեգոյն կլմինարներով: Այս կլմինարներն այնպէս շարուած են որ գեղեցիկ պատկերներ կը ձևացունեն: Գմբէթին բլրաւորը, և մզկիթին վեց կողմերուն դադաթին բլրաւորը Արաբերէն արձանագրուած թիւներն կան: Մզկիթին պատկերը, զոր վերը կը տեսնէք, շատ գեղեցիկ է, բայց եթէ կարենայիք բռն մըզկիթն և անոր գեղեցիկ երանգները

տեսնել, հաւատի եմ որ պիտի խորհէիք թէ այն մզկիթն աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ մզկիթն է: Մահմետական սրբութեան կողմանէ Մէքքէի Քեապէյէն ետքը երկրորդ կը համարին այս մզկիթը: Էօմէր խալիֆան դրերթ 1,200 տարի առաջ շինեց այս մզկիթն այն տեղ, ուր էր յառաջ Սողոմոնի տաճարը: Աւելի քան երկու հազար տարի առաջ Դաւիթ Յեբուսացի Ուռնայէն կալ մը

ծախու առած և հոն Տէրօջը սեղան մը շինած էր : Ետքը Սողոմոն այն տեղ շինեց իր փառաւոր տաճարը : Տաճարին հիման մեծ քարերէն ու մանք դեռ կ'երևին մզկիթին բակին մէջ կամ տակը : Մզկիթն, որուն պատկերն այսօր կը տեսնէք, այն կային վրայ է, զոր Դաւիթ զնեց և ուր Հրեայք հարիւրաւոր տարի շնորհաւորած պաշտեցին :

Տղայոց Աւետարանի համար

ԳԻՍԱԽՈՐ ԱՍՏՂԵՐ

Մեր արեգակնային դրութեան մէջ կան նաև դիտարար կոչուած աստղեր : Այս աստղերն ընդհանրապէս իրենց ետեւի կողմը պոչի պէս բան մը ունին, և անոր համար դիտարար կը կոչուին :

Գիտարար աստղերը միշտ չեն աւելնում, այլ երբեմն միայն, և այս պատճառաւ շատերը սաստիկ կը վախնան երբ դիտարար աստղ երևի : Սակայն ինչպէս այն աստղերն որ ամէն գիշեր երկինքը կը փայլին, նոյնպէս և դիտարարները չեն կրնար վնաս պատճառել :

Բոլոր դիտարարներն ունին չըջանալիներ որոյ մէջ իրենց շրջանը կը կատարեն, և միւս մանրակայ պէս արեւուն թափառելը կը դառնան : Բայց դիտարարներն արեւէն այնչափ հեռու կ'երթան, որ շատ անգամ հարիւրաւոր տարիներ կ'անցնին մինչև որ անոնք մէկ շրջան կատարեն : Մինչև հիմա հինգ հարիւրէ աւելի դիտարար տեսնուած է, բայց շատ քիչերուն շրջանը հասկըցուած է, թէ քանի տարւոյ մէջ արեւուն թափառելը կը դառնան :

Գիտարար արեւուն որչափ մօտեան, այնչափ աւելի արագ կը դառնան, և դիտարար է դիտարար մը որ մէկ ժամու մէջ 880,000 մղան կամ 293,333 ժամ ճամբայ կը քայլէ : Գիտարարներէն ոմանք շատ լայն և երկար պոչեր կ'ունենան, մինչդեռ ուրիշ դիտարարներ գրեթէ բնաւ չեն ունենար : Գիտարար երկրի պէս կարծր մարմին չեն, այլ կազային կամ ծովի պէս բան են, և անոնց մէջէն աստղերը կրնան տեսնուիլ :

Արդ այսպիսի չորսեղէն մարմնոյ մը երևնալը կրնայ մէկու մը աղէտ պատճառել : Եթէ դիտարար աստղեր

ընէ մէկն երկրի իսկ զարնուի, չկարծուիլ թէ երկրի վնաս ըլլայ, այլ դիտարարն օդին մէջ կ'ընկզմի և կը կորսուի : Երբ դիտարար աստղ տեսնէք, ամենին մի վախնա՛ք, այն աստղը չկրնար ձեզ վնաս հասցնել : Գիտարարին նայելով խորհեցէք Աստուծոյ սքանչելի գործերուն վրայ :

Ք ի ի ի - Ք ի ի ի

Վերի պատկերին մէջ կը տեսնէք թռչուն մը որ թիւ չունի : Այս թռչունը Նոր Զէլանտի Քիւի-քիւի կոչուած թռչունն է : Այն տեղի բնակիչներն այս թռչնոյն փետուրներէն իրենց հանգերէ կը շինեն : Այս թռչունն անտառներու մէջ կը գտնուի, և կ'ուտէ որդ, մշուկ և ուրիշ ինչ որ կրնայ ժողովել գետնին վրայ և ծառոց արմատներուն մէջանոց : Անոր ունեցած իր երկար կողմերն ծայրն են, այնպէս որ իրեն կեր գտնելու համար շան պէս կը հոտտէ, և ոչ միայն աչքով, այլ և կտուցովը կը գտնէ մուկներ զորս շատ կը սիրէ :

Քիւի-քիւի իբր կանգուն մը բարձր է, և ինչպէս ըսինք, ամենին թիւ չունի, բայց շատ արագ կրնայ վազել, և կտուցովն ու ստերովը միանգամայն կը կուգի : Այս թռչնոյն փետուրները թուր և կակուղ են, և Նոր Զէլանտի թագաւորը իրենց թագաւորական զգեստներն անոր փետուրներէն շինել կուտան : Քիւի-քիւի փետուրներէն շինուած վերարկու մը քանի մը լիրա կ'արժէ :

Վերջին ատեններս քանի մը Քիւի-քիւի բռնուելով Մնդգիա բերուեցան : Այսպիսի թռչնոյ մը պատմութիւնը շատ անգամ լսուած, բայց

անհատաւոր երիցած էր : Սակայն հիմա Լանտոնի կենդանեաց պարտէզին մէջ քանի մը ողջ Քիւի-քիւիներ կան :

ԲԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

Երեք տարի առաջ մեռաւ Ամերիկայի ծովային զօրութեան հրամանատար Տէյվիտ Ֆարրակըթ անուն ծովագետը, որուն անունը միշտ սիրով և պատուով պիտի յիշեն Ամերիկացիք : Կ'ուզեմ ձեզ ընել, տղայք, թէ ինչ բան մեծ և բարի ըրաւ այն ծովագետը, երբ տասը տարեկան էր, Ֆարրակըթ իր հօրը նաւուն մէջ սպասարարութիւն կ'ընէր : Այն ատեն նա ինքզինք մարդու տեղ կը գնէր, վասնզի կրնար ծեր նաւաստի մը պէս հայհոյել, խմել, ծխել և թուղթ խաղալ : Օր մը ճաշէն ետքը հայրը խուցէն ամէն մարդ դուրս հանեց, դուռը դոցեց և իր փոքրիկ տղան քովը կանչելով ըսաւ անոր. «Տէյվիտ, ի՞նչ ըլլալ կ'ուզես :» «Նաւաստի մը ըլլալ կ'ուզեմ», պատասխանեց տղան : «Այո, խեղճ, թշուառ և գինով նաւաստի մը» ըսաւ հայրը, «Նաւաստի մը որոյ վրայ ոչ ոք հոգ պիտի ընէ. ամէն մարդէ ոտընհար պիտի ըլլաս, և պիտի արհամարհուի, և օտարական անձանցով պիտի մեռնիս հեռաւոր երկիր մը :» «Ո՛չ», ըսաւ տղան, «մեծ նաւու մը նաւագետ պիտի ըլլամ ինչպէս դուն ես :» «Ոչ, Տէյվիտ, պիտի չկրնաս նաւագետ ըլլալ», ըսաւ հայրը, «տղայ մը որ այնպիսի սկզբունք ունի, ինչպէս դուն ունիս, չկրնար նաւագետ ըլլալ : Եթէ մարդ ըլլալ կ'ուզես, բոլոր սովորութիւններդ փոխելու ես :» Տէյվիտին հայրն այս խօսքերն ըսելէն ետքը խուցը թողուց և նաւուն տախտակամածին վրայ ելաւ : Տղան այս խօսքերուն վրայ ամօթահար եղաւ, և սկսաւ ինքնիրեն ըսել. «Խեղճ, թշուառ և գինով նաւաստի մը, որ ամենէն ոտընհար կ'ըլլայ և կ'արհամարհուի : Այս պիտի ըլլայ իմ ազգայնի վիճակս : Ընթացքս պիտի փոխեմ. ալ հայհոյութիւն պիտի չընեմ, ալ կաթիլ մը ըմպելի պիտի չըլամ, ալ թուղթ պիտի չխաղամ :» Այն կէտէն սկսեալ Ֆարրակըթ իր այս սրտունքը հաստատ պահեց : Քիչ մը ետքը սորվեցաւ նաև թէ ինչ է ճշմարիտ ֆրիստոնեայ ըլլալը, և Աստուծոյ շնորհքով եղաւ բարի մարդ և մեծ հրամանատար :

**ԻՄԱՆԻ ՄԸ ԱՂԵԿ ԿԱՆՈՆՆԵՐ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ**

Այն տղաք, որ կ'ուզեն իրենց ծնողքը երջանիկ ընել, դիտարկու են որ հետեւեալ կանոններուն ուշադրութիւն ընելով կրնան իրենց նպատակին մօտենալ:

1. Երբ դուռ մը դոյ պիտի մնայ, դայն բաց թողելու չէք, և երբ դուռը դոյէք, ամուր դոյելու չէք որ աղմուկ ելլէ:

2. Չվայելք որ տան մէջ պոռաք, ոտտոտէք, վեր վազէք, և վերի յարկը կամ սենեկի մը մէջ գտնուած մարդոց բարձր ձայնով աղաղակէք:

3. Որքնց հետ որ խօսիք, միշտ քաղցրութեամբ խօսելու էք:

4. Երբ ձեզի կ'ըստի այս բանն ընել և այն բանը չընել, « Ի՞նչու պիտի ընեմ » կամ « Ի՞նչու պիտի չընեմ » ըսելու չէք:

5. Ձեր յանցանքներն, և ոչ ձեր եղբարց կամ քերց յանցանքներն ըսելու էք:

6. Երբ տուն կու գաք զգոյշ ըլլալու էք որ տախտակամածը չաղտուաէք:

7. Տան մէջ բնու աղտոտ երեսով կամ ձեռքով տեսնուելու չէք:

8. Երբ ուրիշները կը խօսին, անոնց խօսքը մի ընդմիջէք. այն ատեն միայն խօսեցէք երբ յարմարութիւն կայ ձեզ խօսելու:

9. Աշխատելու էք որչափ կարելի է ուրիշներն երջանիկ ընել, և ոչ ձեր անձերը հաճեցնելու:

10. Ոչ միայն հիւրերուն աղէկ երեւելու համար, այլ միշտ աշխատելու էք որ այս կանոնները զանց չընէք:

տեսայ որ մօտիկացիք» ըսաւ: Սամուէլ դարձեալ ուրացաւ, և ըսաւ. « Չմօտիկացիք: » Ուրիշ կողմ խաղցող տղաք ասոնց վէճը որ լսեցին, բանը քննեցին. և ուրիշ տղոցմէ հասկցան որ Սամուէլ ընկոյղը տեղէն փոխեր էր. ուստի վճռեցին թէ « Սամուէլ աւերաւ » է:»

Սիրելի տղաք, ջանացէք որ յանցաւոր չըլլաք, և եթէ պակասութիւն մը ընէք, զի « Երբ անցանքներդ չձանրացունէք: » Իր յանցանքները ծածկողը յաջողութիւն չգտներ, իսկ զանոնք խոստովանող ու մէկդի ձգողը՝ ողորմութիւն կը գտնէ: (Առակ. ԻԲ. 13):

Ուրեմն անասունը կատու է:

Ո՛չ, ոսկրները շատ խոշոր են, կատու մը չկրնար այնչափ խոշոր ոսկր ունենալ:

Ուրեմն ո՞ր կենդանիները սրածայր ակռայ և կատուի ճիւղաններու պէս ճիւղան կ'ունենան:

Առիւծներն, ինչպէս նաև վագրերը, ընձառիւծներն և այն տեսակէն եղող բոլոր կենդանիները կատուի ճիւղաններու պէս ճիւղաններ կ'ունենան:

Այո, այս ոսկրները կատուի ցեղէն եղող անասնոյ մը ոսկրներն ըլլալու են. բայց այն անասունը նոյն ցեղին խոշոր տեսակներէն ըլլալու է: Թերևս առիւծ կամ վագր էր: Բայց այդ ոսկրներուն վրայ տեսնուած բաներն ի՞նչ են:

Ճանճեր:

Այո. ճանճի կը նմանին, բայց ճանճէ աւելի խոշոր են, թերևս մեղր են:

Այնչափ մեղուններն այս չոր ոսկրներուն վրայ ի՞նչ կ'ընեն:

Ես ալ ճիշդ այդ բանը կ'ուզէի հարցնել քեզ: Աստուածաշունչին մէջ տեղ մը մեղուններու և վայրենի գազանի մը դիակին վրայով պատմութիւն մը կայ, և այս պատ-

կերն այն պատմութիւնը կը ներկայացնէ: Ո՞վ կրնայ ըսել թէ ի՞նչ է այն պատմութիւնը:

ԳՐԱԳՐԻ ՄԸ ՏՈՒՆԸ

Մօտերս դրազիր մը դեղեցիկ տուն մը շինել տուաւ: Յիշեալ դրազիրը ճանչողները սկսան զարմանալ թէ, նա ինչպէս կըցաւ այնպիսի դեղեցիկ տուն մը շինել տալ, մինչդեռ ինք դոյզն ամսական մը միայն կ'աւանդէ: Հարցուեցաւ թէ այնպիսի դեղեցիկ տուն մը շինելու համար նա ստակն

ԶՈՐ ՈՍԿՐՆԵՐ

Վերի պատկերին մէջ տեսնուած բաներն ի՞նչ են:

Զոր ոսկրներ են, որ մացառի մը մէջ կը կենան:

Ի՞նչ տեսակ անասնոյ ոսկրներ են:

Այն անասունն խոշոր և սրածայր ակռաներ ունի, ուստի և վայրենի գազան մը ըլլալու է: Հապա սարքերը: Ոտքերն ինչպէս են: Ոտքերն ալ կատուի ճիւղաններու պէս ճիւղաններ ունին:

Տղոցոց Աւետարեի համար

ՍԱՄՈՒԷԼԻՆ ՈՒՐԱՅՈՒՄԸ

Սամուէլ և Յովսէփ ընկոյղ կը խաղային: Բայց երբ Սամուէլ տեսաւ թէ չկրնար խաղը շահիլ, խարդախութիւն ընել սկսեց, և ընկոյղը մօտեցոյց: Երբ Յովսէփ աս տեսաւ, ըսաւ. « Արդարութեամբ (հէլալ) խաղցիր, եղբայր. ինչո՞ւ կը մօտիկցես: » « Չէ, բան չըրի, » ըսաւ Սամուէլ ըրածն ու բանալով: Յովսէփ, « Աչքովս

ուսկից առաւ: Գրագիրն այս հարցման հետեւեալ կերպով պատասխանեց. «Այս տունը ծխախոտի տուն է»: Ամէն մարդ այս պատասխանին վրայ զարմացաւ, և սկսաւ ըսել. «Ծխախոտի տուն, ծխախոտի տուն ի՞նչ ըսել է»: Գրագիրը իր խօսքը բացատրեց, և ըսաւ. «Ես քսան տարի առաջ ծխելու սովորութիւնը թողուցի, և ծխախոտի տրուելու ստակը պահելով չահու տուի: Ահա այն ստակը մինչև հիմա 600 ոսկի եղաւ, և ես այն գումարով այս տունը շինեցի տուի, և սրովհետեւ այս 600 ոսկին ծխախոտ չի մեկուտաւելցուցի, այս պատճառաւ ես այս տունը ծխախոտի տուն կոչեցի:»

ԵՐԳԻ ԴԱՍ

Մարիամ և Եսթեր գեղեցիկ ժամանակ կ'անցունեն: Մարիամ դաստուռի և Եսթեր աշակերտի դեր կը կատարեն, և Մարիամ Եսթերին երգելու դաս կուտայ: Ուրիշ երկու աշակերտներ ալ կան, որ ձայն չեն հաներ: Այս աշակերտք են Մարիամին և Եսթերին երկու պէպէքները: Կարծեմ թէ Մարիամ մոռցաւ իր պէպէքը նստարանին վրայ դնել, ուր ան կրնար նստիլ: Կը տեսնէք որ Մարիամին պէպէքն անոր ծնգաց վրայ է, և երգի գիրքը գրեթէ ծածկած է զայն: Եսթերի պէպէքը նստարանին ծայրը շիտակ նստած է: Բաց ի Մարիամէն, որ դասատու է, և բաց ի Եսթերէն և պէպէքներէն, որ աշակերտ են, ուրիշ աշակերտ մի

ևս կայ, որ կ'երևի թէ այս ձայնէն բան մը չհասկնար: Այս աշակերտն է փոքրիկ և սպիտակ ֆինօ մը որ Մարիամը կը գիտէ: Այս պատկերը հինգ կամ վեց տարեկան աղջկանց համար է, և կը յուսամ թէ անոնք այս պատկերին պիտի հաւանին:

Տղայոց Աւետարեթի համար

Ա. Ի. Ե. ՈՐ ԶԵՐԻ

Անցեալ օր չուկայէն անցած տաննս տեսայ որ շան լակոտ մը մօրը քովէն քարայտակին վրայ ինկած կը կաղկանձէ: Կ'ուզի բռնել մօրը քով դնել, բայց կը պժգայի զայն բռնելու, և կը խորհէ թէ գուցէ մայրը բարկանալով վար ձգած է լա-

կոտը, և եթէ ես քովը հանեմ, ձեռքս կը խածնէ: Մինչ ես այսպէս կը վարանէի, տեսայ որ աղքատիկ տղեկ մը թղթի կտորով մը բռնեց լակոտը և դրաւ մօրը քով:

Շատ անգամ միտքերնիս կը դնենք որ աւելի փնտռենք բարիք ընելու, բայց ինքնեկ պատեհութիւններն ալ վայելելու կը դանդաղինք: Նեղութիւն չկրելու համար բարերարելէ կը փախչինք, և փախչելու համար անտեղի ու ծուռ բաներ կը խորհինք: Եթէ անգամ մը ձեռքերս լուալ յանձն առնուի, Աստուածս կը հաճեցունէի, և ես կ'ուրախանայի:

Մ. Ս. Գ.

Տղայոց Աւետարեթի համար

ՀՐԱԽԻՐ ԵՒ ՅՈՐԴՈՐ ՏՂԱՅՈՑ

Սիրելի աղայք.

Գիտէ՞ք թէ ձեր մատաղ հասակն օրհնութեան և անէծքի հասակ միան-

դամայն կրնայ համարուիլ. քանզի այս հասակին մէջ այն տղայք որ զիրենք Տէրոջը կը նուիրեն միշտ օրհնութիւն կը վայելեն, բայց այն տղայք որ զիրենք աշխարհի կուտան անէծք կը ստանան: Աշխարհային բաներն, փառասիրութիւն, անձնասիրութիւն, ծուլութիւն, չար հրեշտակին, այսինքն սատանային ախորժած բաներն են: Իսկ երկնային բաներն են սէր, աստուածապաշտութիւն, հնազանդութիւն որ կ'ուրախացունեն Տէրը: Մանկութեան հասակը շատ փորձութիւններու ենթակայ է, ուստի և աւելի զգուշութեան պէտք ունի: Կան բարի և չար ընկերներ, որ աղայ մը բարի կամ չար կ'ընեն, մանաւանդ թէ չար ընկերութիւնը բարի վարքը կ'ապականէ: Եթէ ձեր այդ անմեղ հասակին մէջ յուսահատութիւն և վիշտեր պատեն զձեզ Տէրոջը գիմեցէք, որ ըսած է. «Եկէք ինձի, բոլոր յոգնած ու բեռնաւորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ», (Մատթ. ԺԱ, 28): Քրիստոս երբ աշխարհի վրայ էր փոքր տղայքն իւր գիրկն առաւ եւ զանոնք օրհնեց, և հիմա ալ ընդհանուր կերպով կը հրաւիրէ ամէն հասակի մարդիկ անոր երթալու: Դուք, որ Աւետարեթ կը կարդաք, յօժափ էք «Տէրոջը հրաւերին պատրաստ ենք» ըսելու: Ձեզի պէս և ձեռնէ աւելի փոքր տղայք ալ յաւիտենականութեան կը կանչուին: Երբ գերեզմանատունն կ'երթաք, հոն պիտի տեսնէք շատ փոքր գերեզմաններ ալ:

Ուստի, սիրելիք, քանի որ մանկութեան հասակին մէջն էք, կրնաք ապագային համար մեծ պատրաստութիւններ ընել: Այս հասակին մէջ կրնաք զձեզ պատրաստել աշխարհի և երկնքի համար, եթէ ձեզ առաջնորդ բռնէք Յիսուսն որ է միակ կատարեալ վարդապետ թէ մեծերուն և թէ փոքրերուն:

ՀԱՅԿԵԱՆ

ԱՆՅԵՍԱԼԱՄԱՅՈՑ ՀԱՐՅԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Արրահամ: Աստուծոյ երեք հրեշտակները: Անոր զաւակ մը ծնելու խոստումը: Սողոմքաղաքին չինայեց Աստուած, վասնզի հոն չգտաւ դոնէ տաճն արդար մարդ: Եփեսոս. ԺԸ:

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն
Խմբագիր Ժ. Բ. Կրին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Չազմագնդար, Յակոբեան խան, Թիւ. 12